

prva dolžnost vsake stranke, ki hoče res delati za blagor naše dežele in našega naroda. Priznati se mora, da je naše ljudstvo napredovalo in da je naša stranka napredovala z ljudstvom, da je ta stranka pospeševala napredek ljudstva po svojih močeh, da je vzbujala ljudsko samozavest, in sicer do zadnje pastirske kože, da je naša stranka odprla oči ljudstvu in mu dala zavest, da je tisti, ki ima odločevati v deželi.

In drug voditelj se je izrazil tako-le: Naš kmet je gotovo na jugu še eden najbolj podjetnih in najbolj pridnih in zato se bo povzdiga kmetijstva tudi dobro izplačala. Če se razmere, kakor se sedaj razvijajo, uredijo, potem je gotovo, da bo naš kmet igral na jugu važno vlogo.

Politični ogled.

— **Državni zbor** se sicer ni sklican, toda vzdržuje se glas, da se bo to gotovo zgodilo med 15. in 20. oktobrom. Vlada in nemškonalna večina se bosta težko ustavljali sklicanju že zaradi uradništva. To postaja vedno bolj nevoljno, ker se ga zaradi zvišanja plač vleče že več let za nos, a zgodi se pa nič. Nemški poslanci se pri vladi pritožujejo, da jim uhajajo uradniki vsled te nezadovoljnosti v socialnodemokratski tabor. To bi se reklo, da so nemški uradniki zaradi zvišanja plač zmožni izpremeniti tudi svoje politično prepričanje. Da bi imeli mi Slovenci kaj denarja, bi si lahko Nemce kupili.

— **Štajerski deželni zbor.** Pogajanja za delazmožnost našega deželnega zbora se še vedno nadaljujejo. Kadar stranke menijo, da so že vsi mostovi razdrti, najde še cesarski namestnik vedno desko, ki jo položi čez prepad, da bi si nasprotna tabora prišla bližje. Danes, dne 2. t. m., ima Slovenski klub deželnozborskih poslancev zopet v Mariboru posvetovanje o na novo mu predloženih predlogih za delazmožnost deželnega zbora.

— **Kranjski deželni zbor.** Celo leto so se liberalci širokoustili, da bodo držali z našimi poslanci hud obračun, ko se bo zopet sklical deželni zbor. Dne 24. septembra se je res zopet sešel kranjski deželni zbor, toda obračun so imeli naši poslanci z liberalci in ne narobe. Najprej se je označila gonja proti ljudski posojilnici, češ, da pri njej ni varen denar, kot čisto navadna liberalna lumparija. Liberalci so po izjavah deželnega glavarja in predsednika, da jamči za ljudsko posojilnico cela dežela, zlezli pod klop. S par pohlevnimi medklici so vtaknili liberalci blamažo (osmešitev) v žep. Nato je prišel drug obračun. Liberalci so pred zasedanjem lagali okoli, da so se morala ustaviti dela na Završnici, kjer gradi dežela velike električne naprave. Deželni glavar je pa izjavil, kar je itak vsak vedel, ki je hodil ali se vozil mimo Završnice, da se dela nadaljujejo in se niso ustavila. Deželni odbornik dr. Lampe pa je dokazal, da je tudi nadaljna trditve, da je deželni odbor naredil z nekim Tomažem Pavšlarjem kupno pogodbo zaradi električnih naprav ob Savi, le laž in obrekovanje. Tomaž Pavšlar je bil prej naš pristaš, a sedaj ko ne more narediti „kšefta“, je prestopil k liberalcem. Zato je dr. Lampe trdil, da je Pavšlar s krivim pričevanjem pred sodiščem v zadevi Glavne posojilnice napravil vsprejemni izpit za liberalno stranko. Pri teh besedah so kajpada liberalci skočili vsi v zrak, kajti čutili so težo dr. Lampetovih besed. Kričali so: „Označil nas je za krivoprisežnike!“ In naredili so tak hrušč in trušč, da je moral deželni glavar prekiniti sejo. Ker se je med liberalci posebno grdo vedel poslanec Ribnikar, so ga iz ene seje izključili, in tudi liberalni poslanci so glasovali za izključenje. Ko so voditelju kranjskih liberalcev, dr. Tavčarju, očitali, kako lažljivo in neotesano pišejo o deželnih zadevah liberalni listi, je zamahnil in vzdahnil: „Kaj cajtenge!“ Iz tega se jasno razvidi, da celo najodličnejši liberalci ne držijo nič na svoje časnike.

— **Višoki vojaški krog.** V teh krogih se je letos zgodilo več zanimivosti. Pri manevrih na Češkem sta si stala nasproti general Aufenberg in general Bruderman. Aufenberg je bil naš prejšnji vojni minister in v odločilnih krogih ni vžival več polnega zapiranja. Zato so mu pri letošnjih manevrih dali najvišje poveljstvo čez eno armado ter mu postavili nasproti kot nasprotnika generala Brudermana, ki velja kot eden najbolj zmognih avstrijskih generalov. Toda Aufenberg je tako dobro manevriral, da je vjel celo Brudermanovo armado, zato še sedaj ne bo šel v pokoj. Pač pa se govori, da bo kmalu stopil v pokoj tak danji načelnik generalnega štaba, Konrad Hecendorf. Navajajo se za ta nameravani korak različni vzroki, kar je znamenje, da se za pravi vzrok ne ve. Pravi, da gre v pokoj zaradi starosti, ali zaradi nesporazumljenja s prestolonaslednikom pri letošnjih manevrih na Češkem, nadalje zaradi vohunov Redla in Jandriča itd. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali Konrad Hecendorf sploh gre v pokoj in če gre, se bo gotovo tudi izvedelo za pravi vzrok.

— **Nemška kmečka zbora** preteklo nedeljo sta se tako-le obnesla: Pančev shod v St. Mihaelu se je sicer vršil mirno, le čez klerikalizem se je zabavljalo prav po liberalnem vzorcu. In vedno še nekateri Nemci mislijo, da je Pane krščanski socialc. Tudi štajerskega deželnega zbora so se spomnili ter hočejo imeti ali delo ali razpust. Nove želje to niso! V Gradcu pa je bil kmečki zbor bolj buren. Na shod so prišli tudi socialni demokratje ter metali v predsed-

stvo shoda vrčke, kupice, kroznike in kar so dobili v roke. Shod se je moral prekiniti in še-le, ko so kmetje socialce natepli in jih postavili pod milo nebo, se je zborovanje lahko nadaljevalo. Na shodu je govoril tudi mariborski Francelj Girmayer, ki sicer ni kmet, najmanj pa vzoren kmet, vendar je tokrat povedal resnico, ko je trdil, da je nemško časopisje sovražno kmetu. To mi že dolgo trdimo, a Girmayerjev „Štajerc“ take trditve zanika. Le kadar so sami med seboj, si nemški gospodje povedo resnico.

— **Nove vojaške zahteve.** Vojna uprava zahteva zvišanje rekrutnega kontingenta (števila) za 40.000 mož ter obsežno preustrojbo artiljerije, zlasti pa trdnjavskega topništva. Vprašanje denarnega kritja naj se po nazorih vojaških krogov reši tako, da se vzamejo potrebne tozadevne svote iz blagajniških preostankov. — Glede vojaškega proračuna, ki bo predložen delegacijam, se zatrjuje, da bo obsegal za prvo polletje 1914 prilično 250 milijonov stroškov za armado, torej 25 milijonov več nego lani, in 38—40 milijonov za mornarico; poleg tega pa pridejo še nove izredne zahteve za zgradbo ladij, ker je dosedanje tozadevno izredno posojilo v znesku 312 milijonov že izčrpano. Delegacijam bodo predloženi tudi računi, koliko je stala Avstrija zadnja mobilizacija.

— **Napadalec na hrvaškega komisarja Skrleca.** Štefan Dojčič, je bil dne 25. septembra v Zagrebu obsojen na 16 let težke ječe. Predno so odpeljali obtoženca iz sodne dvorane, se je obrnil k poslušalcem in poslušal: „Živela Hrvatska! Živela svoboda hrvaškega naroda!“ Nato k sodnikom: „Za menoj pridejo drugi. Iz Amerike bodo prišli in dokončali moje delo!“ — Ta dogodek priča, da preveva hrvaško ljudstvo hud gnjev zoper svoje zatiralce Madžare in madžarone.

— **Na Balkanu.** Boji med Albanci in Srbi so hujši kot se je prvotno domnevalo. Albanske čete, ki so pravzaprav podobne roparjem, napadajo srbska in črnogorska sela, pobijajo ljudi, oropajo vse, kar jim pride pod roke, in zopet izginejo. Albanci se ne borijo kakor druge armade, v skupni celoti, ampak so razdeljeni na čete po 500, 1000, 3000 ali največ 10.000 mož. Albancem poveljuje znani hajduk Isa Boljetina. Oboroženi so Albanci z najboljšimi modernimi puškami. Od Dibre so se obrnile albanske čete proti severu in vzhodu. Požgali in razdijali so Albanci 23 srbskih vasi. Kamor pridejo albanske čete, požgejo vsa sela, prebivalstvo pa pomorijo. Strahoviti so bili boji pri vasi Galičnik, vzhodno od Dibre. Albanci oblegajo mesto Prizren. Srbska posadka v mestu znaša samo 2800 mož. Albanska oblegovalna armada šteje 6000 mož. V mesto prebiva tudi mnogo Albancev, kateri iz svojih hiš streljajo na srbsko vojaštvo. — Albanci nameravajo, kakor kaže gibanje čet, udariti proti Skoplju in Bitolju. Glavna albanska sila stoji med Dibro in Strugo. Pri Kičevem, Strugi in Djakovici so zadnje dni Srbi Albance premagali. Na srbski strani je 300 mrtvih in 500 ranjenih. Albanske izgube so pa še mnogo večje. Iz Srbije prodirajo dan za dnevom nove vojaške čete na albansko mejo. Ves osebnih in tovarni promet na železnici na jugu je ustavljen. — Turki in Grki so se začeli močno prepirati. Turčija se upira, podpisati končni mir med Grško in Turčijo ter zahteva za-se otoke Kios in Mitilene, ki pripadajo po londonski pogodbi Grški. Iz Atene poročajo, da se Grki pripravljajo, da udarijo z nova nad Turke. Torej grško-turško prijateljstvo ni dolgo držalo.

— **Hinavski Francozi.** Na Francoskem se vedno bolj množijo glasovi, da je treba stopiti zopet v zvezo s katoliško cerkvijo. V Parizu so imeli te dni obrtniki in tovarnarji sestanek, na katerem so izjavili, da se naj vlada zopet pobota z Rimom in naj da cerkvi zopet stare pravice nazaj. Ministrski predsednik pa je izjavil, da na to ni misliti, pač pa hoče skrbeti za to, da se nasprotstva med katoliško cerkvijo in Francijo ublažijo. — Mornariški minister Baudin je izdal odlok, da se francoske vojne ladje in mornarije udeležujejo v tujih pristaniščih katoliških cerkvenih slavnosti. Minister izvaja, da gre za staro spoštljivo navado. Znano je, kako streže nemški cesar katoličanom v Palestini, da jih pridobi za-se; ravno tako go-reči so tudi Italijani v svojih naselbinah. Francija, ki je za svoje krščanske naselbine toliko storila in je lahko na svojo zgodovino ponosna, ne sme radi pred-sodka in liberalne nestrpnosti svojega stališča v tu-jini omajati. — Tako delajo liberalni Francozi iz do-bičkarije. Doma pa zatirajo katoličanstvo, kar se da.

— **Preteča vojska med Kitajsko in Japonsko.** Iz Pekinga poročajo, da je japonski poslanik opozoril kitajsko vlado, da dosedaj Japonska še ni sprejela zadoščenja za umorjene Japonce v Nankingu. Če Kitajska v 3 dneh ne ustreže japonskim zahtevam, si bo Japonska sama poiskala pravico. Deset japonskih vojnihi ladij z moštvo za izkrcanje čaka pred Nankingom za uspehi tega ostrega pogoja.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

5. nedelja: 21. po Binkoštih. Roženvenca.
6. ponedeljek: Brunon, spoznav, Fida, devica in mučenica.
7. torek: Justina, devica; Marko, grof.
8. sredo: Brigita, vdova; Simeon, spoznav.
9. četrtek: Dionizij, škof in mučenec; Abraham, oče.
10. petek: Frančišek B., spozn.; Gereon in tovariši.
11. sobota: Nikazij, škof; Firmin, škof.

* **Duhovniški vesti.** V pokoj je stopil kurat v moški kaznilnici v Karla-u, velečastiti g. M. Ljub-

ša, po 22letnem službovanju na omenjenem zavodu in se nastanil v Gradcu. G. Ljubša je naš rojak od Sv. Benedikta v Slov. gor. — Č. g. Anton Lassbacher, kaplan na Vidmu, pride za mestnega kaplana v Celje. — Provizor č. g. Ivan Luskar v St. Lenartu nad Laškimi je nastavljen kot kaplan na Vidmu. — V Kopru v Istri je dne 17. septembra po dolgi, jako mučni bolezni umrl č. g. Franc Kramberger, rojen v radgon-ski župniji dne 23. septembra 1863. Gimnazijo je do-vršil v Varaždinu in Osijeku na Hrvaškem, bogoslov-je pa je pahaljal v Gorici. V mašnika je bil posvečen dne 12. julija 1891. Služboval je nato v tržaško-ko-perski škofiji kot kaplan in zadnja leta kot kaznilnični kurat v Kopru. Blag mu spomin! — V Gradcu je dne 30. septembra praznoval zlatomašnik, vpokojeni žup-nik graške predmestne škofije Karla-u, č. g. Franc Ser. Größlinger svojo 95letnico. Rojen je bil dne 30. septembra 1819 pri Sv. Juriju v Slov. goricah. V mašnika je bil posvečen 27. junija 1845. Od aprila 1865 do 1. februarja 1904 je pastiral v Gradcu.

* **Osebnost.** O. Benko Čirič, kapucin, je pre-stavljen iz Celja v Murau na Zgornjem Štajerskem. (V Lipnici in v Celovcu pa slovenskih duhovnikov pomanjkuje!) — O. Hilarij Perpar je prišel za pri-digarja v Celje.

* **Živila Petrovč!** „Slovenski Gospodar“ je do-bil te dni iz Petrovč v Savinjski dolini 20 no-vih plačujočih naročnikov. Savinječani mečejo lažnjive liberalne časnike iz hiš in si naše naročajo. Katero občina ali župnija bo prva sle-dila Petrovčam?

III. redna skupščina Slovenske Straže se vrši dne 12. oktobra popoldne ob 3. uri na Jesenicah. — Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo taj-nika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo o loteriji. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Razni predlogi. 7. Slučajno-sti. — Opombe: Predlogi se morajo naznaniti vsaj 8 dni preje društvenemu vodstvu. — Podružnice imajo pravico, odposlati najmanj po dva zastopnika, po-družnice, ki imajo nad 50 članov, pa za vsakih 50 članov še po enega zastopnika, ki imajo pravico gla-sovanja. Želeti pa je, da agitirajo podružnice za čim večjo udeležbo. Zastopnike določite takoj in sporočite njih imena na priloženem pooblastilu osrednjemu vodstvu. — Vlaki: Za Kranjsko je najprimernejši vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob pol 12. uri dopoldne. Za Koroško vlak, ki odhaja iz Celovca ob 11. uri 47 minut dopoldne. Štajerski udeležniki imajo v Celovcu in Ljubljani zvezo. Za odhod iz Jesenic so na vse kraje jako primerni vlaki. — Agitirajte za obilno u-deležbo!

* **„Dajte nam nazaj usmiljenke v bolnišnice.“** Ta klic gre danes po Francoskem in razna okrožja v prošnjah nujno pozivajo vlado, da jim dovoli v bolni-ce zopet vpeljati usmiljenke. Okraj Grenoble je pred kratkim poslal tako peticijo z 11.000 podpisi na vlado. V okrožju Montmartre v Parizu pa so imeli socialno-demokratski delavci velikanski shod, kjer so odločno zahtevali od vlade, da naj v javnih bolnišnicah zopet nastavi usmiljenke, češ, te strežejo delavcem z isto ljubeznijo kot bogatinom. Bogatini se zdravijo v sana-torijih (posebnih bolnišnicah), in ker dobro plačajo, se jim tudi dobro streže. Delavci ne morejo plačati, zato se pa po bolnišnicah z njimi od strani strežnikov in strežnic grdo ravna. Res je: Samo ena ljubezen je, ki vse premore, in ta je krščanska.

Združene države v Severni Ameriki prosijo za jezuita. Na povabilo vlade Združenih držav se bode podalo deset nemških jezuitov in usmiljenih bratov za misijonarje na Filipinske otoke, da tamkaj ozna-jujejo sv. evangelij divjakom v provinci Abra.

* **Spomini s katoliškega shoda.** Prijatelj J. L. nam piše: Mirno se pustijo v svojem teku živci ptice v zraku, ribice v vodi in te pa živali na kopnem. V tem smislu smo slišali 3 vekoslavne govore. I. Dr. Ehrlih iz Celovca biča naše sovražne nasprotnike Nemce, ki puste Turkom in Lahom pravico eksisten-ce (obstanka), le nam Slovanom, zlasti koroškimi Slo-vencem, ne pustijo dihati na domači grudi. — II. Dr. Breje dokazuje iz starega in posebno novega zakona v navdušenem govoru, da smo Slovani od Boga stvar-jen narod, po Kristusu pa kristjani, da branimo svoj narod in kristjansko vero. — III. Dr. Hohnjec doka-zuje: Um in pamet nam opravičujeta, da le ena je resnica, ta je Kristus, katerega so zavrgli Judje in neverni liberalci, kojemu pustijo celo Turki v koranu častno mesto. Kristjan, odločno na dan!

* **E, kaj cajtenge!** V deželnem zboru kranj-skem so očitali katoliški poslanci generalu liberalcev, dr. Tavčarju, da liberalni časopisi drugače pišejo ka-kor liberalci v deželnem zboru govorijo. Na to je dr. Tavčar s polnim zaničevanjem na liberalno časopisje vskliknil: „Kaj cajtenge!“ General liberalcev sam o-značuje svoje lastno časopisje kot lažljivo in ničvred-no, zato pa je čudno, če še kdo od pametnih ljudi na liberalno časopisje sploh kaj da!

* **Liberalci lažejo.** Liberalcu verjame le toliko, kolikor sam vidiš in veš. To velja tudi o liberalnih li-stih. Kljub temu se še najdejo ljudje, ki verjamejo, kar liberalci govore in pišejo. Tako so na Kranjskem uprizorili liberalci veliko agitacijo proti ljudski posojilnici, ki je v rokah naše stranke, češ, da ni varno pri njej. V deželnem zboru kranjskem pa sta izjavila c. kr. deželni predsednik baron Svare in deželni gla-var dr. Sušteršič, da nobena posojilnica ni tako var-na kakor ljudska, ker za njo jamči cela dežela. Vrh tega je pri ljudski posojilnici vse poslovanje v naj-boljšem redu. Zakaj pa liberalci tako postopajo proti ljudski posojilnici? Vodi jih bleda zavist. Ljudska